

NEUROLOGOVÉ A AUTOMOBIL II.

MUDr. Svatopluk Kaš, CSc.

Neurolog, Praha

V první části, kterou jsem věnoval panu profesorovi Hennerovi, byl jasně vidět obvyklý přístup neurologů k automobilizmu. Ne ani tak k samotné jízdě, ale ke znalostem a respektování dopravních předpisů, případně k údržbě vozidla a ke všemu technickému, co s provozem auta souvisí.

To dokresluji i další z mnoha automobilistických historek.

Jeden z Hennerových žáků, zakladatel české dětské neurologie prof. MUDr. Ivan Lesný, si v tom nijak nezadal s Hennerem. V době, kdy se dětská neurologie v Motole zakládala, jel starou cestou podél nemocnice vzhůru. Cesta je tam úzká a ještě do příkrého svahu. A zde se potkal s nákladním autem. Obě auta chvíli stála. Řidič „vétříesky“ se našťavaně vyklonil z okénka: „Tak nezdržuj a vycouvej!“ – Lesný se také s úsměvem vyklonil a požádal: „Vycouvejte vy!“ – Na to řidič: „Ani mě nenapadne, copak neznáš předpisy, ty umělče? Musíš přece ty!“ – Lesný odpověděl s odzbrojujícím úsměvem: „Já vím, že bych možná měl, ale

vy to určitě umíte líp.“ – A těžký nákladák vycouval asi 50 metrů do kopce.

Profesor MUDr. Karel Mathon, přednosta motolské neurologie, získal vůdčí list až ve středním věku. A hned si koupil auto značky Poběda. Bylo to jedno z prvních aut tohoto typu v Praze. A s téměř ještě mokřým řidičským oprávněním vyjel do ulic. Jízda probíhala bez komplikací. Až na Karlově náměstí, blízko řidičova bydliště, se auto zastavilo. A jako s uděláním na rušné křižovatce u techniky. Mathon se marně pokoušel nastartovat. Konečně se podíval na ukazatel benzínu. Ten byl úplně na nule. V tom už k němu docházel příslušník VB. Když zjistil, co je příčinou zastavení dopravy, a že řidič je začátečník, byl shovívavý a dokonce se nabídl: „Pane řidiči, tady stát nemůžete. Já vám pomůžu odtlačit vůz z křižovatky a pak si musíte ten benzin obstarat.“ – Mathon poděkoval, ulevilo se mu. Čekal, že to bude horší. – A policista tlačil, tlačil ze všech sil, ale auto se hýbalo jen pomalu. „Nemáte tam rychlost?“ zeptal se – „Ne, je tam neutrál,“ odpověděl suverénně ři-

dič. – Konečně se podařilo auto odtlačit z křižovatky. Policista si otřel pot: „To bych nikdy neřekl, jak je Poběda těžká.“ – Mathon znovu poděkoval, chtěl vystoupit a zajít pro benzin, když vtom si všiml ruční brzdy. Zatažená až na doraz. Uvědomil si, že dle návodu instruktora z autoškoly hned po zastavení zatáhl za ruční brzdou. Pak to nemělo jít těžko tlačit! A podíval se provinile za vzdalujícím se policistou.

U lékařek jsou často technické znalosti ještě horší. Tak se jednou pražská neuroložka MUDr. Vladimíra Křístková chystala s manželem na rodinný výlet. Vyšla z domu v plné parádě, dvě velké tašky s proviantem v rukou a kráčela k autu. Manžel ještě doléval předtím vodu do chladiče, nechal otevřenou zadní kapotu rodinného „embéčka“ a zaměstnával se něčím uvnitř. Lékařka došla k autu a nakoukla pod otevřenou kapotu. Tento prostor se jí nezdál dostačující pro její tašky. S nelibostí se ozvala: „Mirku, ty v tom kufru něco máš?“ – Podotýkám, že se jednalo o škodu MB 1 000 a mimo to se lékařka připravovala ke složení řidičské zkoušky.

Po schůzi, tehdy ještě společné neurologicko-psychiatrické společnosti, pokračovala debata i v kuloárech. Od otázek medicínských se přešlo k odborně automobilistickým. Přední neurologové i psychiatři debatovali s plným zaujetím o tom, co dělat, když auto na silnici přestane být poslušným nástrojem. Piliře české vědy vyslovovaly názory o svíčkách, o benzinovém čerpadle, o tryskách karburátoru a podobně. Profesor MUDr. Vladimír Vondráček chvíli mlčky poslouchal, pak pohládl svůj vous a vmísil se do debaty: „Pánové, já vám nerozumím. Mně jsou tyto problémy cizí. Naskytne-li se podobná situace u mého Peugeotu, nevytahují žádné klíče či jiné nástroje, ale vyndám lano a stokorunu a postavím se před vůz. Vždy se najde někdo, kdo mě odtáhne do nejbližší opravny.“

Profesor Vondráček jezdil sice hodně, ale jak vidno z minulé historky, měl o opravách včetně opravy píchlé pneumatiky svérázné představy. Jednou jej navštívil v ordinaci depresivní neurotik. Měl početnou rodinu, nevalné příjmy, malý byt a to vše mu zhoršovalo jeho neurózu. Nešťastně se svěřoval lékaři: „...a navíc ještě manželka je v jiném stavu a já byl tak opatrný, vždy jsem používal ochranné prostředky! To je hrozné.“ – Vondráček pokýval hlavou: „Ano, ano! Prezervativy a pneumatiky u nás nestojí ze nic“.

To vše platí nejen o českých lékařích, na Moravě je to stejné.

Primář neurologie ve Vyškově MUDr. Jaroslav Nedbal (pozdější přednosta brněnské kliniky) měl starou škodovku z roku 1969. Auto již hodně ojeté, u technické kontro-

ly by těžko prošlo. Jednou chtěl jet se svými sekundáři na krajský seminář. Auto bylo zaparkované u zadní brány nemocnice. Požádal mladého kolegu MUDr. Stanislava Černého, aby mu zatím, než si připraví věci na seminář, přijel autem před hlavní bránu. To znamenalo i přejetí dvou křižovatek. Dr. Černý nastartoval, rozjel se a na první křižovatce se značkou „Dej přednost v jízdě na hlavní silnici“, chtěl zabrzdít. Auto však jelo dál. Zastavilo až před další křižovatkou. Naštěstí obě byly prázdné. Když přijel lékař před hlavní bránu nemocnice, ohromně se mu ulevilo.

Nedlouho potom se jelo na jiný seminář do Prostějova. Nedbal vezl své lékaře opět tou starou škodovkou. Byl sychravý podzim, mlha, poprchávalo. Po semináři nabídl Nedbal i jiným kolegům, že je svezou domů. Do jeho auta se jich naskládalo sedm. Dojeli šťastně. Policie je neviděla. Dr. Černý to pak zapsal do oddílové kroniky a k tomu přimaloval obrázek. Pro věrnost byla na obrázku i autentická SPZ Nedbalova auta. Když se později na nějakém mejdanu vytáhla kronika, prohlížel si ji i primář. Zadíval se na obrázek, zauvažoval a pak řekl: „Toto číslo je mi nějaké povědomé.“

Samo sebou mezi neurology byly a jsou výjimky. Jednou takovou výjimkou byl i hradecký a plzeňský profesor MUDr. Václav Piřha. Měl odkaziva vášeň pro automobily. Snad v tom byly geny po jeho otci, slavném porodníku a operatérovi Václavu Piřhovi starším. U mladšího Piřhy to začalo již v útlém věku, kdy si na dvoře sedl do auta svého otce, začal manipulovat nějakými páčkami a za chvíli se ocitl v kuchyni, přičemž vyvrátil dveře a trochu zdemoloval auto i kuchyň. Později v jednu dobu i závodil.

Známa je historka z pozdější doby, kdy zatoužil po Fiatu 600, který byl vystaven ve výloze plzeňské Mototechny. Auta byly tehdy na poukaz. Piřha byl postavy majestátní, nějak se tam posadil, ale vylézt, to už bylo horší. Vysoukával se tak, že se položil na břicho. Přitom zachytil o páčku klaksonu a prodejnou se rozlehl pronikavý zvuk. Musel přispěchat personál a za velkého zájmu přihlížejících v prodejně museli pana profesora vyprostit.

Jednou jel se svým přítelem patologickým anatomem MUDr. Antonínem Fingerlandem z Hradce do Plzně. Byl čerstvě napadlý sněh, klouzalo to. Extrovertní Piřha libující si v hraničních situacích, jel takovým způsobem, že se Fingerland vyděsil. Ale Piřhu nepřimělo nic změnit způsob jízdy. Když projížděli Prahou, požádal Fingerland kolegu, aby zastavil, že si támhle u stánku koupí noviny. Jakmile však byl z vozu venku, nezamířil k trafice, ale utíkal na nádraží. Nechal v autě i zimník a aktovku, peníze měl naštěstí u sebe. Zimník si vyzvedl celý promrzlý až v Plzni. Zpátky už jel raději rychlíkem.